

**NUMMER 126**  
7<sup>DE</sup> JRG, 26 OKTOBER 2009

**IN DIT NUMMER:**

- 1 Nieuwsberichten**
- 6 Jazz op Papier**
- 7 Platenrecensies (cd/dvd)**  
Ed Verhoeff, Nijenhuis/Baird,  
Omar Sosa, David Liebman Trio,  
Maria Markesini, Flanagan/Jones e.a.
- 12 Concertverslagen**  
Jazz Orchestra Concertgebouw,  
Donny McCaslin en James Carter.
- 15 Rotterdamse Concerttips**
- 16 N.Y. Calling: Billy Drummond**
- 18 Free Jazz in Gent (deel 3)**

**JAZZFLITS 127**

staat 9 november op

<http://www.jazzflits.nl>

**WEBSITE WWW.JAZZFLITS.NL  
WEER HELEMAAL IN ORDE**

De website van JazzFlits werkt weer helemaal goed. Een hele opluchting. Voor de zomervakantie werd onze website gekraakt door een hacker. Die plaatste er een gevaarlijk bestand op, waarna alle ellende begon. Google gaf onze website het predikaat 'gevaarlijk voor uw computer' en adviseerde nadrukkelijk om een deurtje verder te gaan. Ofschoon het probleem snel opgelost was, bleef Google ons als onbetrouwbaar aanmerken. Hoe we ook argumenteerden in onze mails aan dit bedrijf, de melding bleef staan. En hoewel de host van de website in zo'n geval ook best een handje kan helpen, gaf die van JazzFlits helaas niet thuis toen het er op aan kwam. Gelukkig konden we dankzij ons verzendprogramma in de tussentijd wel alle abonnees steeds de nieuwe JazzFlits sturen.

Uiteindelijk zijn we medio deze maand van host gewisseld. Het leed lijkt nu geleden. We vermoeden dat in de afgelopen tijd veel bezoekers door de problemen met de website zijn afgehaakt. Ook is de constante groei van het aantal abonnees gestopt. We hopen vurig dat al die jazzliefhebbers ons weer snel weten te vinden en dat de schade daardoor beperkt blijft.

Tot slot gaat onze bijzondere dank uit naar onze webbeheerder Henk de Boer. Hij heeft behoorlijk wat tijd in de oplossing van de problemen gestopt. Naar zijn zeggen waande hij zich soms in een 'Kafkaïaanse' wereld, maar het is hem toch allemaal gelukt. Henk, grote klasse!

**Hans van Eeden**

**Hoofdredacteur van JazzFlits**



**ia77**

**JazzFlits**

**JAZZFLITS IS EEN ONAFHANKELIJK JAZZMAGAZINE**

**NIEUWSSELECTIE**

**BBG TRIO WINT EDISON 'JAZZ NATIONAAL'**

**Het BBG Trio heeft met het album 'Monk Vol. 1' de Edison in de categorie Jazz Nationaal in de wacht gesleept. 'The Shakespeare Album' van het Ilja Reijngoud Quartet met Fay Claassen krijgt de Edison Jazz Vocaal. De Edisons Jazz/World worden 18 november uitgereikt in het Muziekcentrum Frits Philips in Eindhoven.**

[...vervolg in de linkerkolom van de volgende pagina](#)

**CONCERTVERSLAG**

**GOEDLACHSE ZANGERES CATHERINE RUSSELL  
VOCALE VERRASSING VAN HET JAAR**



Tussen Nijmegen en Kleef wordt een groot geheim gekoesterd. Net buiten het dorpje Ottersum ligt tussen de weilanden het voormalige klooster Roepaen, waar honderd optredens per jaar plaatsvinden. Op 18 oktober 's middags, voor haar optreden in het Bimhuis, trad de goedlachse New Yorkse zangeres Catherine Russell op, jongste dochter van de befaamde bandleider Luis Russell, die gedurende enige tijd Louis Armstrong begeleidde. Dochter Catherine bleek de vocale verrassing van het jaar. Haar grote geluid en tongue-in-cheek humor maakte van haar de perfecte vertolker van het jazz-vaudeville repertoire van onder anderen Fats Waller, Andy Razaf, Pearl Bailey en Louis Jordan. Miss Russell gaf van dit bijna vergeten genre een fruitige variant die de tand des tijds gemakkelijk had doorstaan.

**Tekst en foto: Tom Beetz**

## VERVOLG VAN PAGINA 1

### WINNAARS EN NOMINATIES EDISONS JAZZ 2009

De volgende producties werden voor een Edison Jazz genomineerd:

Jazz Nationaal

**Bennink/Borstlap/Glerum (Edison)**  
**Monk vol. 1**

De jury: "Het doorgewinterde BBG Trio is er bijzonder goed in geslaagd om de muziek van de kampioen van de hoekige, ritmische sprongen en onverwachte intervallen, opnieuw gestalte te geven."

**The Ploctones**

050

**Kytteman**

The Hermit Sessions

Jazz Internationaal

**Randy Brecker (Edison)**  
**Randy in Brasil**

**Christian Scott**

Live at Newport

**Paolo Fresu & Uri Cain**

Think

Jazz Vocaal

**Ilja Reijngoud Quartet met**  
**Fay Claassen (Edison)**  
**The Shakespeare Album**

De jury: "Reijngouds smaakvolle toonzetting van Shakespeare's woorden levert bijzonder fraaie resultaten op, mede dankzij de overtuigende vertolking van nachtegaaltje Fay Claassen en Reijngouds kwartet."

**Melody Gardot**

My one and only thrill

**Robin McKelle**

Modern Antique

DVD Jazz/World

**Charles Mingus (Edison)**  
**Epitaph**

**Kurt Elling**

Live in Montreal

**Miles Davis**

That's What Happened

Bijzondere uitgave Jazz

**Miles Davis (Edison)**  
**Kind of Blue, 50th Anniversary Ed.**

**The Blue Note 7**

Mosaic

Diverse winnaars zullen 18 november optreden met het Metropole Orkest onder leiding van Vince Mendoza. Ook zal het orkest zangeres Dianne Reeves, winnares van de Oeuvreprijs, begeleiden. De Edison is de oudste muziekprijs in Nederland en wordt al sinds 1960 uitgereikt. Edisons worden uitgereikt in het klassieke, jazz- en popgenre.

## NIEUWS

### PLATEN

#### TONY BENNETT SLUIT MILJOENENCONTRACT MET PLATENMAATSCHAPPIJ SONY/COLUMBIA

**Zanger Tony Bennett heeft voor tien miljoen dollar een overeenkomst met Sony/Columbia gesloten. In ruil voor dat bedrag mag de platenmaatschappij zowel zijn oude als eventuele nieuwe platen uitbrengen.**

Het is maar de vraag of die nieuwe platen er nog komen. Bennett is 83 jaar. Niettemin heeft Sony/Columbia twaalf nieuwe albums gepland. Ook is afgesproken dat de maatschappij 1 miljoen dollar aan publiciteit voor die platen zal besteden. Bennett staat, met weliswaar een behoorlijke onderbreking in de jaren zeventig, al sinds 1950 onder contract bij Columbia.

### PRIJZEN

#### PRESIDENT OBAMA BIJ FINALE VAN THELONIOUS MONK JAZZ BASS COMPETITION

**De Amerikaanse president Barack Obama en zijn vrouw waren op zondagavond 11 oktober in Washington aanwezig bij de finale van de Thelonious Monk International Jazz Bass Competition. De wedstrijd werd gewonnen door de Amerikaan Ben Williams.**

Zijn landgenoten Joe Sanders en Matt Brewer werden respectievelijk tweede en derde. Winnaar Williams ontving een beurs van 20.000 dollar en mag een plaat maken voor Concord Records. Aan de Thelonious Monk International Jazz Bass Competition, een van de meest prestigieuze wedstrijden in de jazz, deden vijftien jonge bassisten mee, onder wie de Nederlanders Clemens van der Feen en Ruben Samama. Zij traden op 10 oktober in de halve finale op voor een jury met de bassisten Ron Carter, Charlie Haden, Dave Holland, Christian McBride en John Patitucci. Deze jury koos zowel de drie finalisten als de winnaar. In aansluiting op de finale woonden de heer en mevrouw Obama in het John F. Kennedy Center for the Performing Arts ook het jaarlijkse gala bij van het Thelonious Monk Institute. Dat stond deze keer in het teken van zeventig jaar Blue Note Records. Onder anderen trompettist Terence Blanchard, zanger Kurt Elling, toetsenist Herbie Hancock, saxofonist Joe Lovano, gitarist John Scofield en saxofonist Wayne Shorter traden op.

### OVERIG

#### EDAMSE JAZZCLUB MAHOGANY HALL EXPOSEERT JAZZFOTO'S KOEN WESSING

**Tot december stelt jazzclub Mahogany Hall in Edam jazzfoto's tentoon van fotograaf Koen Wessing. Wessing maakte de meeste foto's tijdens concerten in het Concertgebouw van Amsterdam.**

Het betreft foto's die Wessing in de jaren 1963 tot 1965 maakte ter illustratie van concertverslagen die Bert Vuijsje voor Vrij Nederland maakte. De geëxposeerde foto's zijn afkomstig uit het archief van Vuijsje. De opening van de tentoonstelling werd 11 oktober verricht door Lex Lammen. Hij hield een praatje en trad op met zijn Trio Elsa's met verder Frans Ronday en Hans Lammen. De foto's zijn te bezichtigen tijdens concertavonden en op enkele zondagmiddagen.

(<http://www.mahoganyhall.nl>)

## NIEUWS



### Nieuwe Stacey Kent in maart 2010

De nieuwe cd van de Britse zangeres Stacey Kent verschijnt in 2010. De plaat zal louter Franstalige stukken bevatten, van onder anderen Barbara, Jean Sablon en Michel Jonasz. Van haar laatste cd 'Breakfast on the Morning Tram' (zie afbeelding) gingen meer dan honderduizend exemplaren over de toonbank.

### Jack van Poll viert 75ste verjaardag met speciaal concert

Pianist Jack van Poll heeft 31 oktober met een 'spetterend formidabel uniek hip-hip-hip-Jack-is-jarig-hoera-concert' zijn 75<sup>ste</sup> verjaardag gevierd. Hij deed dat in De Roma in Antwerpen, waar hij met onder anderen zijn collega's pianist Jef Neve, trompettist Bert Joris, bassist Hein Van De Geyn, drummer Dré Pallemarts en The Tuesday Night Orchestra optrad. De opbrengst van de avond heeft Van Poll aan een project in Afrika geschonken.

### Jenne Meinema zestig jaar op de planken

De Groningse saxofonist Jenne Meinema staat volgend jaar zestig jaar op de planken. Dit wordt 19 november in Huize Maas in Groningen met een speciaal concert gevierd. De jubilaris zal optreden met een aantal orkesten/combo's waar hij in de loop der jaren mee heeft gewerkt, zoals de Jubilee band Cannonball reloaded, Baritone Madness, Jumping the Blues, de Silver Leaf Brassband, de North Star Showband, de Bossa Nova Babies, het Jazz-Rock Kwartet en het Tito Burns Project. De avond wordt besloten met een optreden van de Conservatorium Big Band onder leiding van Kurt Weiss. Meinema is oud-adjunct-directeur van het Groninger Conservatorium en richtte daar de jazzafdeling op.

## OVERIG VERVOLG

### UNIVERSITAIR DOCENT HENK JAN HONING GAAT ONDERZOEK DOEN NAAR METRUM

**Henk Jan Honing, universitair hoofddocent Muziekcognitie aan de Universiteit van Amsterdam, gaat onderzoeken of pasgeboren baby's een metrische verwachting hebben. Dat zegt hij in een interview in het universitaire blad Spui. Ook wil hij weten of dieren maatgevoel hebben.**

Over beide zaken bestaan uitgesproken ideeën, zegt Honing. De meeste onderzoekers menen dat metrum een cultureel, aangeleerd verschijnsel is en dat alleen mensen maatgevoel hebben. Honing, broer van saxofonist Yuri Honing, wil dat zelf wel eens vaststellen. Het onderzoek naar het metrum wordt op een vergelijkbare wijze opgezet als het onderzoek dat hij eerder deed naar het maatgevoel van pasgeboren baby's. "Het heeft ermee te maken dat als je een noot weglaat op de eerste tel van een maat, dit meer opvalt als wanneer je een noot halverwege de maat weglaat. Die hiërarchie in metrische verwachting tijdens het luisteren hebben we aangetoond bij volwassenen", aldus Honing in Spui. "Als we bij pasgeboren baby's eenzelfde effect vinden, zou dat betekenen dat mensen een aangeboren gevoeligheid hebben voor maatsoorten die een typisch aspect van onze westerse muziek zijn." Het onderzoek naar maatgevoel bij dieren is ingegeven door een Amerikaans onderzoek dat suggereert dat een witte kaketoet maatgevoel heeft. Honing wil gaan experimenteren met verschillende vogels: zowel soorten die goed kunnen leren en gedrag imiteren als soorten die deze eigenschappen niet hebben.

Eerder toonde Henk Jan Honing met collega's in Boedapest aan dat pasgeboren baby's al maatgevoel hebben en dat maatgevoel dus een aangeboren eigenschap is. Medio november verschijnt zijn boek 'Iedereen is muzikaal'.

### 'DISCOVERING CHANCES' IS HOOFDTHEMA VAN KOMENDE BEURS JAZZAHEAD!

**'Discovering chances' is het thema van de vijfde editie van de Duitse beurs Jazzahead! De organisatoren willen dat de beurs de plek wordt waar internationale jazzprofessionals elkaar jaarlijks ontmoeten en hun 'kansen ontdekken'. Het evenement vindt van 22 tot 25 april 2010 plaats in het congrescentrum van Bremen.**

De opzet van Jazzahead! 2010 zal in grote lijnen overeenkomen met die van dit jaar. Zo zal er bijvoorbeeld weer een German Jazz Meeting deel van uitmaken, waarin Duitse jazzmusici zich via korte optredens kunnen presenteren. Een nieuw onderdeel van de komende beurs is de 'Overseas Night', waarop groepen uit Canada en Azië zich zullen presenteren. "We want the first Overseas Night to work both ways, because we also want label bosses, organizers and club promoters of our partner countries to come to Bremen to see and hear what our German and European bands have going for them", zegt Sybille Kornitschky, projectmanager van de Messe Bremen. De organisatie hoopt in 2010 weer meer participanten en deelnemers te kunnen ontvangen. Begin dit jaar kwamen vijfduizend mensen naar de vierde editie.

### Wilt u een kosteloos abonnement op JazzFlits?

**Geef ons dan, onder vermelding van 'abonnement', uw e-mailadres door via [jazzflits@gmail.com](mailto:jazzflits@gmail.com). U krijgt JazzFlits dan twintig keer per jaar per e-mail thuisgestuurd.**

## FESTIVAL

### RABO JAZZ FESTIVAL

Dorpshuis, Heerde

6 november 2009

(<http://www.jazzfestivalheerde.nl/>)

**Met onder anderen:** Frits Landesbergen/Edwin Rutten, Humphrey Campbell/Toon Roos, Double Espresso, het Bart Lust Kwintet, het Imre Kruis Kwintet, de Lime House Jazzband met als solist Bernard Berkhout, DBT blues uit Marseille en de bigband Allotria.

Heerde ligt tussen Zwolle en Apeldoorn. Het Rabo Jazz Festival wordt jaarlijks gehouden en beleeft dit jaar al weer de 33<sup>ste</sup> editie. De entree is 15 euro.

### CORRECTIE op nummer 125



Het naamloze graf van pianist James P. Johnson (links) op Mount Oliveth Cemetery, Flushing, Queens, New York. (Foto: Jaap van de Klomp)

In de vorige JazzFlits berichtten wij over een sculptuur ter ere van pianist **Art Tatum** (pagina 5 onderaan). In het bericht stond ook dat er geld werd ingezameld voor een steen op zijn graf. Dit is onjuist. De inzameling betrof niet Art Tatum, maar pianist **James P. Johnson**. Voor een steen voor zijn nu nog naamloze graf (zie afbeelding), werd 4 oktober in de New Yorkse jazzclub Smalls een benefietconcert gegeven. Elf pianisten, onder wie Dick Hyman traden daar op. Tatum, die in 1955 overleed, is bijgezet in een Mausoleum in Los Angeles.

Voor wie meer wil weten over de graven en grafstenen van vooral Amerikaanse jazzmusici, is het fotoboek **JazzLives** van onze medewerker Jaap van de Klomp een aanrader.

## OVERIG VERVOLG

### JAN GARBAREK SPEELT VAAK MET TEGENZIN

**De Noorse saxofonist Jan Garbarek speelt vaak met tegenzin. Dat zegt hij 10 oktober in een interview met de Duitse Frankfurter Allgemeine Zeitung. Het stuk 'The Reluctant Saxophonist' op zijn nieuw ECM-cd 'Dresden' verwijst daarnaar. Niettemin hoopt Garbarek ooit nog eens muzikaal iets nieuws te kunnen scheppen.**

"Soms moet ik mezelf bijna dwingen om het podium te betreden of de studio in te gaan", zo zegt hij. "Toen ik jong was, wilde ik altijd saxofoon spelen. Later kreeg ik steeds vaker het gevoel te willen ophouden om iets anders te kunnen gaan doen." Garbarek (62) stelt dat hij inmiddels een goede balans heeft gevonden tussen de muziek en zijn gezinsleven. En eenmaal op het podium geniet hij wel degelijk.

Onder jazz verstaat Garbarek de muziek van Louis Armstrong, Oscar Peterson en de jonge Miles Davis. Zelf vindt hij zijn muziek niet binnen die beperkte definitie passen, al wortelt zijn muziek wel in de jazz. "Mijn manier van spelen is gebaseerd op de stijl van Dexter Gordon en John Coltrane." Op zijn free jazzperiode in de jaren zestig en begin jaren zeventig kijkt Garbarek met gemengde gevoelens terug. Steeds vaker kreeg hij het gevoel dat zijn muziek, ondanks alle vrijheid, al maar hetzelfde klonk. Daardoor groeide zijn behoefte aan beperkingen. "Juist de beperkingen gaven mij inspiratie."

Waarom Garbarek in de loop van de jaren steeds hoger is gaan spelen, weet hij niet. Misschien heeft het met het bereiken van climaxen te maken, zegt hij; die liggen altijd in de hogere regionen. Of misschien heeft het met het slagwerk te maken. Dat zit op dezelfde hoogte als het diepe register van de tenorsaxofoon. Maar ook kan het de beïnvloeding door John Coltrane zijn geweest, die als voormalig altsaxofonist in vergelijking met Coleman Hawkins of Ben Webster meer hogere tonen in zijn spel stopte.

Veel vernieuwingen in de jazz ziet Garbarek op het moment niet. Alle parameters van de jazz lijken uitontwikkeld en men grijpt terug op het verleden in plaats van vooruit te kijken. Door de vele invloeden van andere culturen zal de jazz nooit meer echt puur zijn, voorspelt hij. Zelf hoopt hij uit al die invloeden ooit nog iets nieuws te scheppen.

### Dinami maakt cd met Joost Buis

Het trio Dinami, dat wordt gevormd door bassist Dion Nijland, drummer Makki van Engelen en saxofonist Miguel Boelens, gaat deze winter een cd opnemen met trombonist Joost Buis. De vier musici hebben sinds september een aantal gezamenlijke optredens gedaan. Speciaal voor deze combinatie heeft Dion Nijland nieuw repertoire geschreven. "Met Buis' aanwezigheid verschuift Dimami haar aandacht naar collectieve improvisaties. Het zijn stukken geworden vol lyrische samenzang van trombone en altsaxofoon, kale grooves van bas en drums en schurende improvisaties", aldus Nijland.

### Laatste grote concert Charlie Mariano op cd uit

Van saxofonist Charlie Mariano, die in juni van dit jaar overleed, is bij Enja nog een cd verschenen met opnamen van zijn laatste grote concert. Het betreft een optreden van vorig jaar mei in Stuttgart, waar hij met gitarist Philip Catherine en pianist Jasper van 't Hof speelde. Het repertoire bestaat uit eigen composities van de drie musici.

## DE JAZZWINKEL

### EEN OVERZICHT VAN GESPECIALISEERDE PLATENZAKEN

#### Alkmaar:

CD Idee (Schoutenstraat 17)

#### Amsterdam:

Concerto (Utrechtsestraat 54-60)

Fame Music (Kalverstraat 2-4)

Get Records (Utrechtsestraat 105)

Ideal Records (Uiterwaardenstraat 8-IV)

#### Apeldoorn:

Plato (Brinklaan 15)

#### Assen:

VanderVeen Warenhuis (Koopmansplein)

#### Delft:

Velvet Music (Voldersgracht 3)

#### Den Haag:

Jazz Center (Wagenstraat 125A)

Paagman (Frederik Hendriklaan 217)

Plato (Schoolstraat 22)

#### Deventer:

Plato (Kleine Overstraat 33)

#### Driebergen:

CD Art Line (Traay 1c)

#### Enschede:

Plato (Havenstraatpassage 54)

#### Groningen:

Swing Master (Kruitlaan 21)

Jongens van Hemmes (Steentilstraat 10)

#### Leiden:

Plato (Vrouwensteeg 4-6)

Velvet Music (Nieuwe Rijn 34)

#### Maassluis:

Master Sound (Noordvliet 29)

#### Rotterdam:

It-Records (Lijnbaan 150)

Plato (Meent 116)

#### Utrecht:

De Jazzwinkel (Oudegracht 211)

Boudisque (Vredenburg 31)

Plato (Steenweg 13)

#### Venlo:

Sounds (Parade 66)

#### Zwolle:

Plato (Klokkensteeg 14)

**Mocht deze lijst niet compleet zijn, dan horen we dat graag:**

[redactie@jazzflits.nl](mailto:redactie@jazzflits.nl)

### JAZZWEEK TOP DRIE

Datum: 12 oktober 2009

- Roy Hargrove Big Band**  
Emergence (Emarcy)
- Poncho Sanchez**  
Psychedelic Blues (Concord)
- Jackie Ryan**  
Doozy (Open Art)

De JazzWeek Jazz Top Drie [geeft een overzicht van de meest gedraaide albums op de Noord-Amerikaanse jazzradio; \(www.jazzweek.com\).](#)

### OVERIG VERVOLG

### KOEN SCHOUTEN OP ZOEK NAAR 'ROCK 'N ROLL ATTITUDE' VAN CELLIST ERNST REIJSEGER



Cellist Ernst Reijseger was 7 oktober in Zaal De Unie in Rotterdam te gast in de reeks 'Jazz Talk & Play'. Volkskrant-journalist en Radio 6-presentator Koen Schouten voelde hem daar aan de tand over zijn 'rock 'n roll attitude'. Ook trad Reijseger solo op. (Foto: Joke Schot)

### COLOFON

**JAZZFLITS** is een onafhankelijk jazzblad voor Nederland en Vlaanderen en verschijnt twintig keer per jaar. **Uitgever/ hoofdredacteur:** Hans van Eeden ([jazzflits@gmail.com](mailto:jazzflits@gmail.com)). **Eindredactie:** Lo Reizevoort en Sandra Sanders. **Vaste medewerkers:** Paul Blair (New York), Hessel Fluitman, Frank Huser, Hans Invernizzi, Peter J. Korten, Lex Lammen, Herman te Loo, Jaap Lüdeke, Ton Luiting en Jan J. Mulder.

**Fotografie:** Tom Beetz, Jaap van de Klomp en Joke Schot. **Bijdragen:** **JAZZFLITS** behoudt zich het recht voor om bijdragen aan te passen of te weigeren. Het inzenden van tekst of beeld voor publicatie impliceert instemming met plaatsing zonder vergoeding. **Rechten:** Het is niet toegestaan zonder toestemming tekst of beeld uit **JAZZFLITS** over te nemen.

Alle rechten daarvan behoren de makers toe. **Nieuwsdienst:** De nieuwsredactie van **JAZZFLITS** levert nieuwsberichten aan de bladen Jazzmozaïek en Jazz Bulletin. **Abonnementen:** Een abonnement op **JAZZFLITS** is gratis. Meld u aan op [www.jazzflits.nl](http://www.jazzflits.nl). **JAZZFLITS-website:** Henk de Boer. Het **JAZZFLITS**-logo is ontworpen door Remco van Lis. **Aan deze uitgave kunnen geen rechten worden ontleend.**

## JAZZ OP PAPIER

### JOHN H. CORDELL, PORTRETTEKENAAR EN MEER



**John Cordell.**  
**New Greenwich Village: een leven vol muziek en kunst.**

[Zuidwolde] : eigen uitg., 2008.  
 196 pag. : ill. – ing.  
 Prijs 18,75 euro + porto.

(Verkrijgbaar via boekhandel !Pet, Hoofdstraat 83-87, 7902 EC Hoogeveen, tel. 0528-265131, [www.petonline.nl](http://www.petonline.nl) en uitgever Artivo, tel 0528-352634, [info@eenlevenvol.nl](mailto:info@eenlevenvol.nl).)

In januari 1950 zagen twee nieuwe jazzbladen het licht: Swing & Sweet en Philharmonic. Een opvallend kenmerk van beide waren de tekeningen van musici. Vanaf het eerste nummer liet Swing & Sweet werk zien van John H. Cordell met tekeningen van Stan Kenton, Mel Torme en Eddie Safranski. Philharmonic begon vanaf september een reeks door een zekere A.A.H. Knijff, over wie ik geen nadere details heb kunnen vinden. Nadat Swing & Sweet na vijf nummers stopte zagen we Cordell in maart 1951 terug bij Philharmonic met portretten van achtereenvolgens Lennie Tristano, Doris Day, George Shearing, Stan Getz, Pete Rugolo, Woody Herman, Billy Eckstine en Nat King Cole. Valt het werk van Knijff in de categorie spotprenten, de tekeningen van Cordell, waarvoor duidelijk een bekende foto model stond, kregen door toevoeging van enige toeters en bellen een surrealistisch tintje. Later dook zijn naam op als grafisch ontwerper voor de huisorganen van Bovema (Gramophone House News) en Dureco (Rondom RCA) en verzorgde hij de lay-out van Music USA, een van de titels waaronder Philharmonic zijn bestaan hoopte te verlengen. Ook zag men hem incidenteel op foto's als bassist en als lid van ontvangstcomité's op Schiphol. Over de identiteit van de maker heeft immer een zweem van geheimzinnigheid gelegen. Was hij een Engelsman, was Cordell een pseudoniem?

John, wiens voornamen Johan Hendricus luiden, is de zoon van Krzysztof Cathowiecz, een Hongaarse dirigent, en Gerharda Wilhelmina van der Velde. Zijn moeder, die door Cathowiecz zwanger was geraakt tijdens een tournee door Nederland, maar onmogelijk met hem mee kon gaan naar Boedapest, verklaarde aan haar toen regelmatige vriend, Wilhelm Samuel, dat zij van hem in verwachting was, trad overhaast in het huwelijk en zo werd Johan bij zijn geboorte in 1923 ingeschreven onder de achternaam van Samuel. Zijn tantes noemden hem Cordell, een naam die hij maar beter kon aanhouden vanwege de Duitse bezetter. John kwam in het drukkersvak terecht, speelde in een bandje, waarin onder anderen gitarist Ted van Dongen, maar tijdens een engagement in Palermo in de Grote Staat (niet: Straat) in Maastricht werd hij opgepakt ten behoeve van de Arbeitseinsatz in Duitsland. Hij doorstond drie kampen en kreeg na de bevrijding de kans het tekenen van karikaturen en het musiceren te combineren. Huwelijksproblemen brachten hem naar Montreal in Canada waar hij onder meer jazzconcerten organiseerde. In 1962 terug in Nederland gaf hij onder de naam The New Greenwich Village jazzconcerten in De Groene Kalebas in Amsterdam. Deze naam hield hij aan voor een museumboerderij in het Zuid-Drentse Zuidwolde (1971-1997). Hij vestigde een galerie in Spanje en verdeelt sinds 2004 zijn tijd tussen een galerie in Lagrasse (onder Toulouse) en een optrekje in Drenthe. Zes jaar heeft Cordell erover gedaan om zijn 'bewogen leven' – en dat is het – op te tekenen. Het resultaat is een triest voorbeeld hoe er van alles mis kan gaan, als je als auteur zelf het heft in handen neemt. Het is een opeenstapeling van kromme zinnen, spelfouten, verhaspelde woorden en namen (A-literatie, Hoagy Carmicle), beweringen die niet kloppen, enz. enz. Waarom geen 'ghost writer' ingehuurd? Want op grond van zijn eigen tekst was er ook voor een eindredacteur geen beginnen aan geweest er een acceptabel relaas van te maken.

**Jan J. Mulder**

## CD-RECENSIES

**AREND NIJENHUIS/  
MICHAEL BAIRD**  
**Twenty Years After**  
**SWP Records**  
([www.swp-records.com](http://www.swp-records.com))



Pianist Arend Nijenhuis is een van Nederlands best bewaarde geheimen. Van huis uit bassist (onder meer met pianist Jan Huydts en saxofonist Tony Vos in de jaren vijftig en zestig) besloot hij om zich op de piano te bekwamen. In 1979 won hij als solist het Laren Jazz Concours. Daarna verdween hij geregeld voor langere periodes van de radar, om steeds opnieuw weer in kleine kring op te duiken, bijvoorbeeld bij het Gijs van Dijk Quintet in de jaren tachtig. In 1988 had hij een baan als conciërge op het Hilversums conservatorium, alwaar hij zijn oude vriend Jan Huydts (destijds directeur) vroeg of hij eens een paar weken tijdens de vakantie de keyboards mocht uitproberen. Hij nodigde slagwerker Michael Baird uit als sparringpartner, en legde de opnamen vast. Wat we horen, is een muzikant die totaal onbevangen de Yamaha-synthesizer te lijf gaat. Op zoek naar onbekende klanken, zonder enig effectbejag, en volkomen cliché-vrij. Baird hanteert vooral zijn brushes, en toucheert er voornamelijk zijn trommels mee. Het levert geïnspireerde, frisse muzikale conversaties op, die twintig jaar na dato nog niet aan kracht hebben ingeboet. Gezien Nijenhuis' eigenzinnige speelstijl is het onmogelijk om vergelijkingen te trekken, maar toch heeft zijn onbevangenheid iets van het solo-synthesizerwerk van Sun Ra.

Ruim twintig jaar later troffen de beide musici elkaar weer, in de huiskamer van de inmiddels 75-jarige pianist, die zich ditmaal tot de piano beperkt. Baird pakt ook de stokken ter hand, en bespeelt daarmee naast zijn drumstel vooral allerlei Oosterse bekkens en gongs. Dat de associaties soms richting gamelan gaan, ligt niet alleen aan het instrumentarium van de slagwerker. Ook Nijenhuis zoekt bewust Aziatische klankkleuren op, en dat levert wederom spannende, onvoorspelbare improvisaties op. En de opnamen zijn zo helder en direct, dat het lijkt alsof beide heren in je eigen huiskamer aan het musiceren zijn. En de intimiteit van de muziek wordt er daardoor alleen nog maar sterker door.

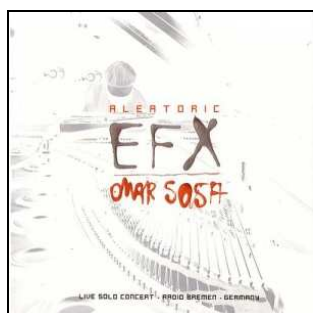
**Herman te Loo**

**ED VERHOEFF**  
**Slow Food**  
**Mainland Records**



Hij maakte in de groep Baseline van bassist Hein Van de Geyn een paar meesterlijke cd's. Daarna was even wat stiller rond gitarist Ed Verhoeff. Maar nu is er gelukkig weer een cd: 'Slow Food'. Het wachten was de moeite waard. Verhoeff schreef tien composities voor het album en speelt de meeste daarvan op akoestisch gitaar. Direct aan het begin speelt hij 'What You See Is What You Want'. Zijn laagdrempelige spel in dit stuk is uiterst behaaglijk en overwogen. Eigenlijk is dat meteen al het hoogtepunt. Hij laat zich niet haasten, net zoals je voor goed eten ('Slow Food' tegenover fast food) de tijd moet nemen. Dat geldt ook voor de ballad 'Beach Walk'. Verhoeff lijkt eerder voor kwaliteit te kiezen. Zijn collega's dragen daar ook aan bij: Berthil Busstra (Fender Rhodes), Jeroen Vierdag (bas) en Hans van Oosterhout (drums). Op twee tracks horen we ook Angelo Verploegen (trompet), Rolf Delfos (saxofoon) en Ilja Reijngoud (trombone). Dat er op een paar stukken op weinig opwindende wijze wordt gezongen doet wat afbreuk aan het geheel. Maar het gitaarspel van Verhoeff is echter altijd de moeite waard. Een fraai voorbeeld daarvan is een kort duet -'Sonatinha'- dat hij met zichzelf speelt. Een slaapliedje, na het eten.

**Peter J. Kortens**

**JAN KLARE 1000****Played****Leo Records**[www.leorecords.com](http://www.leorecords.com)**KATJA KRUSCHE/  
MARTIN V. KRUSCHE****I Am One (Stories from the Worlds In-between)****Leo Records**[www.leorecords.com](http://www.leorecords.com)**Bekijk dit duo; klik hier:**[http://www.youtube.com/watch?v=mtHq6y\\_pdsY](http://www.youtube.com/watch?v=mtHq6y_pdsY)**OMAR SOSA****Aleatoric- EFX****Skip Records****Bekijk Omar Sosa; klik hier:**<http://www.youtube.com/watch?v=ZJsu3pCVkVc>**VERVOLG CD-RECENSIES**

De Duitse saxofonist/fluitist Jan Klare is regelmatig over de grens te vinden. Vandaar dat zijn kwartet 1000 bestaat uit musici die in Nederland (bassist Wilbert de Joode en slagwerker Michael Vatcher) en België (trompettist Bart Maris) actief zijn. De muziek op 'Played' is bijna geheel in Leiden opgenomen (op één nummer na dat in Keulen werd vastgelegd), en gaat heen en weer tussen vrije improvisatie en door Klare gecomponeerde muziek. Opvallend hierin zijn twee stukken die uitgaan van klassiek materiaal. 'Panorama (Canzonetta)' maakt gebruik van 'Vita de l' alma mia' van Claudio Monteverdi, en 'Fountain' is gebaseerd op Maurice Ravels 'Jeux d' eau'. Dat levert geen pseudo-klassieke kitsch op, maar vitale muziek, met prachtige lijnen voor de twee blazers. De stukken passen naadloos in Klare's authentieke eigen werk en de improvisaties, die allemaal even speels, dansant en wendbaar zijn. In Straatsburg en Brussel mogen ze trots zijn op zulke mooie EU-samenwerking op muzikaal gebied. **Herman te Loo**

Liefhebbers van het werk van de Russische zangeres/accordeonist Evelyn Petrova kunnen de cd 'I Am One' blindelings kopen. Het duo van zangeres Katja en accordeonist Martin V. Krusche bestrijkt hetzelfde spectrum als dat van een van Leo's grootste vondsten. De cd opent met een stemimprovisatie in een taal die Russisch aandoet (en dat misschien ook wel is?). Als de accordeon zich erbij voegt, gaat de muziek in de richting van een (imaginaire) folklore. Dat het echtpaar uit Oostenrijk komt, is verrassend, want de muziek doet erg Oost-Europees aan, zowel in de 'liedjes' als in de stemimprovisaties. Martin speelt zeer symfonisch op zijn knoppenaccordeon, en suggereert een veel grotere groep dan een duo. Met haar parelend heldere stem weet Katja je te betoveren, en ook improviserend zet ze een krachtige statement neer. In vergelijking met Petrova mist het duo misschien wat (emotionele) diepgang, maar dat kan een kwestie van groeien zijn. **Herman te Loo**

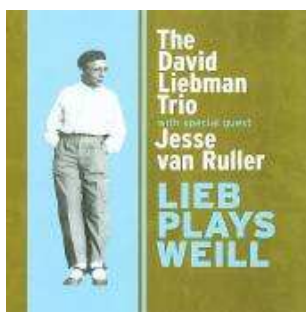
Aleatorische muziek is gebaseerd op toeval en onberekenbare factoren, dus toevalsmuziek. Alea is Latijn voor dobbelsteen, vandaar. 'Aleatoric-EFX' is de titel van de buitengewoon secuur opgenomen vierde solo-cd van Omar Sosa (1965, Cuba). De live-opname vond plaats in een radiostudio in Bremen. Sosa laat zich begeleiden door allerlei effecten. Die subtiele effecten lijken volledig in dienst van zijn pianospel. Maar gezien de titel laat hij zich ook verrassen en leiden door wat die elektronica doet. Dat maakt de muziek heel spannend. Als Sosa percussief gebruik maakt van de laagste tonen lijkt hij op de Noorse toetsenist Bugge Wesseltoft. Sosa laat daarbij de bassen af en toe zwaar versterken. Toch weet hij balans te vinden én te behouden. De componisten worden niet vermeld. Blijkbaar schreef de pianist alles zelf en verzong hij traditioneel klinkende titels als 'Impromptu in D Minor', en 'Muevete en D'. Maar naast klassieke invloeden is er ook rondt jazz te horen. Het mysterieuze 'Follow My Shadow' is ruimtelijk, traag en bedachtzaam. In 'Mute Ostinato in C' laat hij een akkoord steeds maar repeteren, terwijl het iedere keer door een ander effect vervormd wordt. Aan het eind van de cd staat nog een 'Hidden track'. Het begint pas na 16:50 en is een interessant Keith Jarrett-achtig stuk zónder effecten, maar met een krachtig hamerende linkerhand. Het publiek moet tijdens dit concert op het puntje van hun stoel hebben gezeten. **Peter J. Korten**



## THE DAVID LIEBMAN TRIO

### Lieb plays Weill

Daybreak



Bekijk David Liebman; klik hier:

<http://www.youtube.com/watch?v=JvPQWPfQp08>

## MATTHIEU DONARIER TRIO

### Live Forms

Yolk Records

([www.yolkrecords.com](http://www.yolkrecords.com))



Bekijk Matthieu Donarier; klik hier:

<http://www.youtube.com/watch?v=vKMXcbqrA3U>

## VERVOLG CD-RECENSIES

'Lieb plays Weill' is de tweede cd van de Amerikaanse tenor- en sopraansaxofonist David Liebman voor het Nederlandse label Daybreak. Na zijn eerbewijs aan Alec Wilder in 2005, is nu dus Kurt Weill aan de beurt. Op beide opnamen wordt hij begeleid door de ijzeren tandem Marius Beets en Eric Ineke, op respectievelijk bas en drums. Er zijn bekende, maar ook minder vaak gespeelde stukken opgenomen. Zo bleef het voor iedereen avontuurlijk. Liebmann zocht en vond thema's die nieuw voor hem waren en putte voor deze opnamesessie ook uit zijn eigen 'book'. Met Beets en Ineke als begeleiders koos Liebman niet voor de meest vrije jazz, maar het is ook geen 'foottapping'-werk geworden.

In 'Mack the Knife', het openingsnummer van de cd, speelt de saxofonist rustig en overzichtelijk. Een beetje zoals je het op de fiets voor je uit zou fluiten. Maar dan zijn improvisatie. Die is een soort rondreis. Zo nu en dan komt de tenorist even een 'bakkie koffie' bij Mackie halen om vervolgens weer de ruimte te zoeken. Heel mooi. Als gastmusicus is gitarist Jesse van Ruller aanwezig. Hij speelt in de helft van de stukken mee. Misschien wel aangestoken door de rust in het spel van Liebman, begeleidt hij vooral ingetogen. In zijn solo's vertelt hij zijn verhaal wel-overwogen in lijnen en met akkoorden. Een goed voorbeeld daarvan is 'Here I'll stay'. Liebman kroop tijdens de opnamesessie ook achter de piano. In 'Liebeslied' en 'My Ship' is zijn piano-spel peinzend. Je zou bijna zeggen weifelend, al speelt Liebman wel degelijk zelfverzekerd. Mocht dit kwartet concerten gaan geven, dan is het up-tempo 'This is New' een mooie uitsmijter. De toegift, 'September song', speelt Liebman solo op zijn tenor. Dat is toch echt zijn instrument.

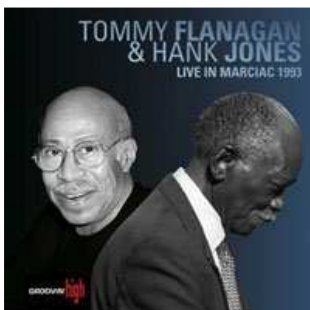
Er staan veel intieme momenten op 'Lieb plays Weill'. De muziek op deze cd opent zich langzaam voor de luisteraar. Om van deze cd te gaan houden, raad ik u aan deze wat vaker te beluisteren.

### Hessel Fluitman

Het trio van de Franse saxofonist Matthieu Donarier is een verrassend speels, licht en soepel kamerjazz-ensemble. Naast eigen werk van de leider spelen de heren op 'Live Forms' ook eigenwijs verherarrangeerde chansons ('Le Roi de Cons' van George Brassens en 'Il Pleut dans ma Chambre' van Charles Trenet) en de derde 'Gnossienne' van componist Erik Satie. Daarmee geven ze een duidelijk statement af dat ze Europese muziek maken. Toch lijkt er ook een Amerikaans model voor het trio te zijn geweest, want de non-hiërarchische aanpak, en de bezetting, lijken wel erg op het Paul Motian Trio (met Bill Frisell en Joe Lovano). Het feit dat gitarist Manu Codjia af en toe erg Frisell-achtig klinkt, draagt daar zeker toe bij. Dat is overigens helemaal niet erg, want er zijn slechtere muzikanten om als groot voorbeeld te kiezen. Ritmisch is het drietal erg sterk, en de subtiel drummende Joe Quitzke zorgt ervoor dat het allemaal heerlijk onnadrukkelijk blijft. Alles bij elkaar optellend is het heel begrijpelijk waarom het Nederlandse trio Van Veenendaal/Kneer/Sun de Fransen vroeg om samen een concert te doen in het kader van de TryTone Dubbelplus-concerten. Wie de twee trio's in september in het Bimhuis heeft gemist, kan op 24 maart 2010 de schade inhalen in Muis Sacrum in Arnhem.

### Herman te Loo

**TOMMY FLANAGAN &  
HANK JONES**  
**Live in Marciac 1993**  
**Groovin'High**



**Bekijk Tommy Flanagan; klik hier:**  
<http://www.youtube.com/watch?v=Zc4uGo2jF2Y>

**MARIA MARKESINI**  
**Kosmo**  
**Etcetera Records/ Codaex**



**Maak kennis met Maria Markesini:**  
[http://www.youtube.com/watch?v=5yGPGEFwT\\_Q](http://www.youtube.com/watch?v=5yGPGEFwT_Q)

## VERVOLG CD-RECENSIES

Op 'Live in Marciac 1993' zijn de pianisten Tommy Flanagan en Hank Jones te horen, apart en samen, begeleid door Hein Van de Geyn aan de bas en Idris Muhammad achter de drums. Ze spelen bebop op een jazzfestival dat in augustus 1993 plaatsvond in het Franse Marciac, een stadje even ten noordoosten van Pau. Beide heren pianisten staan bekend om hun fijnzinnige toucher. Die is hier ook volop aanwezig. Het gebodene is rijk en rijp. Hank Jones speelt nog zonder de voorzichtigheid die hij ten gevolge van zijn vergevorderde leeftijd op de afgelopen edities van het North Sea Jazz Festival betrachtte.

De eerste cd wordt geopend door Tommy Flanagan met een set van krap veertig minuten. Als Hank Jones daarna op de piano-kruk plaatsneemt om dertig minuten te laten horen dat ook hij een toppianist is, vraagt hij zich verontschuldigend af of er nog noten zijn overgebleven na zo'n recital. Natuurlijk vindt hij er nog voldoende. Hij heeft een iets steviger aanslag dan hij een half jaar ervoor in de studio had, toen hij 'Upon Reflections' opnam en tovert even vanzelfsprekend als Tommy Flanagan de mooiste denkbare pianomuziek tevoorschijn.

Op de tweede cd spelen de beide pianisten als duo drie stukken die je ook kunt terugvinden op hun duo-opname van vijftien jaar eerder: de lp 'Our Delights'. Daarna voegen Hein Van de Geyn en Idris Muhammad zich bij de twee pianisten om als kwartet het concert te beëindigen.

In zijn linernotes geeft Ira Gitler keurig aan wie wanneer soleert en welke citaten ze zoal tevoorschijn toveren. En, schrijft hij: als je na de toegift nog een toegift wilt, dan begin je toch gewoon weer bij cd één! Doe je dat niet, dan krijg je daar spijt van.

**Hessel Fluitman.**

De klassieke pianiste Maria Markesini blesseerde haar hand vlak voor een optreden. Ze vroeg het publiek of ze mocht zingen in plaats van pianospelen. Met haar hand kwam het goed, maar haar muzikale carrière nam door dit voorval een plotselinge wending. Markesini is geboren op het Griekse eiland Kafelonia. Ze studeerde klassieke piano en kwam daardoor in Nederland terecht. Later bleek haar passie voor jazz-zang en studeerde ze onder anderen bij Fay Claasen. Na een album dat in Griekenland uitkwam is er nu ook 'Kosmo'. 'Mr. Jazzimpuls' Bob Hagen zorgde dat Markesini een plaat kon opnemen die ook in Nederland verkocht zou worden. De muzikanten zijn bepaald niet de minsten: Richard Bona (zang en bas), Bert van den Brink (piano en accordeon), Clemens van der Veen (bas) en Jasper van Hulten (drums). Maria Markesini zingt met groot gemak in uiteenlopende stijlen. Haar uitspraak is voorbeeldig en haar zang volkomen natuurlijk. Het album opent met Bob Dylans 'Man Give Names To All The Animals'. Daarin is ze heel enthousiast en bezingt ze de dieren heel beeldend. Ze doet daarbij soms wat denken aan Jennifer Warnes. Even later volgt het zelfverzekerde titelstuk en het tere 'Why Did I Choose You'. De teksten van de Griekse songs (Richard Bona zingt in het Grieks!) worden in het boekje in het Engels vertaald. Het Franse 'C'est Si Bon' valt wat uit de toon. Alles bij elkaar bevat de cd een royaal uur muziek. In instrumentaal opzicht is er een opvallende rol voor Van den Brink. Hij kleurt de muziek en maakt het geheel krachtiger. Maria Markesini zal met haar directe en sierlijke zang heel wat harten veroveren in de theaters waarin ze binnenkort zal optreden.

**Peter J. Korten**

## VERVOLG CD-RECENSIES

### TRIO 3 + GERI ALLEN

#### At This Time

Intakt



Bekijk Geri Allen; klik hier:

[http://www.youtube.com/watch?v=42X2rb60\\_Mk](http://www.youtube.com/watch?v=42X2rb60_Mk)

### FRANK GRATKOWSKI

#### Unplugged Mind

Leo Records

([www.leorecords.com](http://www.leorecords.com))

Bekijk Frank Gratkowski; klik hier:

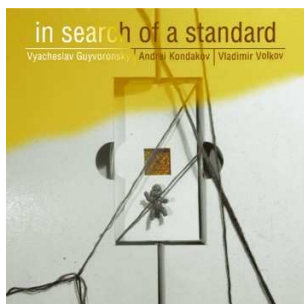
<http://www.youtube.com/watch?v=4prWzBv6QFc>

### VYACHESLAV GUYVORONSKY

#### In Search of a Standard

Leo Records

([www.leorecords.com](http://www.leorecords.com))



Al ruim twintig jaar wordt Trio 3 gevormd door drie invloedrijke instrumentalisten uit de Amerikaanse free jazz: saxofonist Oliver Lake, bassist Reggie Workman en drummer Andrew Cyrille.

Sinds een paar jaar nodigt het drietal een enkele keer een gast uit. Eerder was dat al de Zwitserse pianiste Irène Schweizer (met wie ze onlangs ook in het Bimhuis te horen waren), en nu dus haar Amerikaanse collega Geri Allen. Dat is een gelukkige keuze, want Allen doorbreekt niet echt de harmonische vrijheid van de oorspronkelijke bezetting. Ze fraseert als een blazer, laat gaten vallen, en voelt ook niet als een extra muzikant, maar als een organisch deel van het geheel. Alsof deze groep al jaren een kwartet is. In het repertoire op de cd 'At This Time' eert het viertal een aantal van hun muzikale helden. 'Swamini' is door Allen opgedragen aan Alice Coltrane, en dat is hoorbaar. Eric Dolphy's 'Gazzeloni' markeert Lake's schatplichtigheid aan de springerige saxofoonstijl van de componist. Verder leveren alle vier de muzikanten composities aan, maar wordt er ook vrij geïmproviseerd, op een goed volgbare, gestructureerde manier. Mooie, rijpe muziek door een viertal door de wol geverfde muzikanten. Genieten.

**Herman te Loo**

'Unplugged Mind', de titel van deze cd wijst zeer duidelijk in de richting van de muziek. Het trio dat hier speelt (op één nummer aangevuld tot een kwartet met fluitiste Helen Bledsoe) improviseert zonder zich te storen aan een voorgeprogrammeerd idee. Toch zijn rietblazer Gratkowski, pianist Alexey Lapin en bassist Sebastian Gramms musici met een sterk vormgevoel. Hierdoor ontstaat er muziek die honderd procent geïmproviseerd is, maar klinkt alsof er een afgewogen componeerproces aan voorafgegaan is. Zoals we wel gewend zijn van musici uit de Keulse improvisatiescene is het idioom dat gehanteerd wordt niet bepaald jazzmatig, maar doet eerder denken aan moderne kamermuziek. Uitgekiend dynamiekgebruik, perfecte instrumentbeheersing en een open muzikale geest maken de muziek af.

**Herman te Loo**

De Russische trompettist Vyacheslav Guyvoronsky begint zich steeds meer te profileren als pastiche-virtuoos. Onlangs besprak ik nog een cd van hem waarin hij stoeide met het werk van Bach en Mozart. Op 'In Search of a Standard' is het pure jazz wat de klok slaat. Samen met pianist Andrei Kondakov en bassist Vladimir Volkov stort hij zich op de jazz-standards en -klassiekers. Het bijzondere is dat hij ze niet speelt, maar ze net-niet speelt. Hij valt meteen al met de deur in huis met 'Don't Take the 'B' Train', een boemeltje dat al snel de bocht uit giert om in iets te belanden dat verdomd veel lijkt op het Ellington-thema van een letter in het alfabet terug. Het prikkelende programma van de rest van de cd kent een mooie 'On the Other Side of the Street' waar Dizzy Gillespie hem zo zonnig vond, een 'Unsophisticated Lady' die misschien wel het dichtst tegen het Ellington-origineel aan zit, en een lekker funkende 'Miles's Exercises'. Het idee om deze standard-pastiches te maken werkt echt goed, en levert een werkelijk verrassende plaat op. Want laten we eerlijk wesen, deze Russische muzikanten zijn van vele markten thuis, en weten toch ook hun eigen stempel op het materiaal te drukken.

**Herman te Loo**

## CONCERTVERSLAGEN

### AANSTORMEND TALENT

#### DONNY MCCASLIN TRIO

**Bezetting:**

Donny McCaslin (s),  
Scott Colley (b),  
Antonio Sanchez (d).

**Datum en plaats:**

10 oktober 2009,  
Lantaren/Venster,  
Rotterdam.

Donny McCaslin (zie foto) werd op het affiche een aanstormend talent genoemd. De tenorsaxofonist (Santa Cruz, 1966) is in ons land niet zo bekend en dat bleek wel uit het feit dat er maar ongeveer zestig kaarten voor het concert waren verkocht. McCaslin las van een briefje in het Nederlands voor: "Wij zijn blij hier te kunnen spelen." Daarna volgde een gedreven set die al direct op volle sterkte was. Het trio speelde composities van de nieuwe cd van McCaslin: 'Declaration.' De saxofonist wist minutenlang krachtig te soleren met een hoog tempo en had hier duidelijk plezier in. Buiten de grote hoeveelheid noten die hij speelde, waren er ook langzamere passages waarin hij een talentvolle componist bleek.



Bassist Scott Colley gaf verhalende solo's vol leuke spitsvondigheden. Drummer Antonio Sanchez was uiterst geconcentreerd. Naarmate het concert vorderde kwam hij meer op gang. Hij pareerde met gemak de duels die zijn kompanen tegen hem organiseerden. Er ontstond een mooie balans tussen melodieuze structuren en spierballensolo's.

**Peter J. Korten (Foto: Rosaria Macri)**

## JAZZ ORCHESTRA OF THE CONCERTGEBOUW

### Met als gasten:

Jochem le Cointre (p),  
Allard Buwalda (as).

### Datum en plaats:

11 oktober 2009,  
Harmonie,  
Leeuwarden.

## VERVOLG CONCERTVERSLAGEN

Met het Jazz Orchestra of the Concertgebouw opende de Leeuwarder jazzclub Hothouse Redbad het jazzseizoen medio oktober met een feestelijk concert. Tot mijn verrassing had het orkest de jonge pianist Jochem le Cointre (woonachtig in Leeuwarden) en altsaxofonist Allard Buwalda (geboren en getogen in Leeuwarden) als gasten in de gelederen. Minder verraste mij de eenheid van dit orkest onder leiding van Henk Meutgeert, waarvan ik niettemin elke keer weer onder de indruk ben. Ook al zitten er verschillende invallers achter de lessenaars, toch houdt het orkest zijn eigen fluwelen geluid vast. Een prestatie van de dirigent en niet in de laatste plaats van de muzikanten.



Dirigent Henk Meutgeert. (Persfoto: Ronald Knapp)

Het concert stond in het teken van pianist Peter Beets. Er werden enkele composities van hem gespeeld, waaronder een spetterende versie van 'Is it wrong to be right?', met solo's van de pianist en de jonge altsaxofonist Caspar van Wijk, een van die invallers. Dirigent Meutgeert wijst tijdens de uitvoering de muzikant aan die 'aan de bak kan'. En bewijs je dan maar als nieuweling. Maar na een aftastend riedeltje, volgde een zelfverzekerde solo. Hoogtepunt voor de pauze was het arrangement van 'All the things you are', dat de band al enkele jaren zo speelt. In de bewerking kon je de melodie goed herkennen.

Na de pauze zat de jonge Leeuwarder Jochem le Cointre aan de zwart-witte toetsen. Met de ritmesectie en opnieuw Caspar van Wijk als solist, vertolkte hij met veel gevoel een mooi stuk van Bill Evans, de pianist. In het arrangement voor het orkest speelden de overige leden van de saxsectie op klarinet, twee dwarsfluiten en een basklarinet. Dat riep herinneringen op aan die andere Evans: Gil, de arrangeur. De vijftienjarige pianist toonde dat hij terecht het Prinses Christina Concours heeft gewonnen. Tenslotte leverde Allard Buwalda het bewijs dat hij als altsaxofonist van internationale klasse is en dus veel te weinig op de jazzpodia is terug te vinden. Het geluid van Buwalda is ruiger en voller dan dat van Joris Roelofs en Jorg Kaaij, de altsaxofonisten van het orkest. In zijn eigen compositie 'The Right Track' en in 'Dat mistige rode Beest', een compositie van Rogier van Otterloo, speelde hij lyrische solo's waarmee hij deze thuiswedstrijd overtuigend naar zijn hand zette. Tot besluit mocht Jochem le Cointre in de toegift ('Blues for the date') nog laten horen wat hij uit het blueschema kon halen.

**Hessel Fluitman**

## VERVOLG CONCERTVERSLAGEN

### JAMES CARTER QUINTET

#### Bezetting:

James Carter (s),  
Dwight Adams (tp),  
Gerard Gibbs (p),  
Ralphe Armstrong (b),  
Leonard King (d).

#### Datum en plaats:

17 oktober 2009,  
Lantaren/Venster,  
Rotterdam.



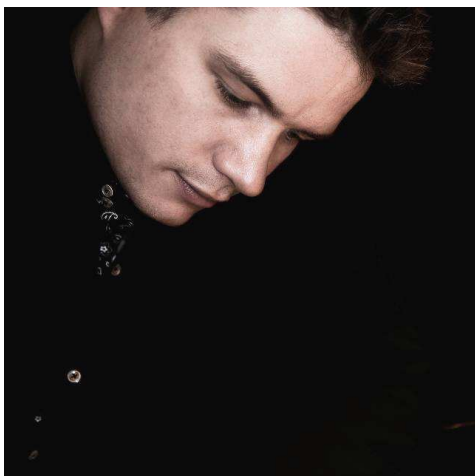
#### SPEKTAKEL EN VIRTUOSITEIT

Met armen vol instrumenten kwam James Carter het podium op. En zoals altijd bleek hij ze op griezelig hoog niveau te beheersen. Carter begon met het opnoemen van de hele setlist. Daarna volgde een lange set met stukken van onder anderen Eric Dolphy en John Coltrane. Precies een jaar geleden volgde Carter op dit podium hetzelfde principe. Ook toen ging hij zeer energiek en funky van start, later bleek er meer raffinement in de muziek te zitten. Carter reeg twee stukken aan elkaar door solo te laten horen waartoe hij en zijn instrument in staat waren. Later deed hij dat opnieuw samen met trompettist Dwight Adams. Laatstgenoemde komt uit Detroit en speelt mee op Carters' cd 'Present Tense'. De twee zweepen elkaar op, door rifjes van elkaar te herhalen, te vervormen of nét nog even hoger te spelen. Ze maakten zelfs smakkende en zoenende geluiden. Als ronkende motor bepaalde Armstrong het tempo. De ondertoon van het concert verwees duidelijk naar de jazztraditie, hetgeen werd ingevuld met erg veel humor. De muzikanten lachten en riepen voortdurend naar elkaar. Een spectaculair concert. Volgend jaar weer?

**Peter J. Korten (Foto: Joke Schot)**

# roofterdamises

van Peter J. Korten



Pianist Marc Bischoff geeft 12 november een concert met zijn trio in het WMCD. (Persfoto)



Pianist Harmen Fraanje treedt 11 november met zijn trio op in het Doelencafé. Op dezelfde plek is hij 26 november met zijn kwartet te beluisteren. (Foto: Mark van Vugt)



## Zondag 1 november

**Kim Hoorweg** geeft vanaf 15.00 uur een zangworkshop in Lantaren/Venster (010-2772277). Ze doet dat met pianobegeleiding van haar vader Erwin Hoorweg. 's Avonds treedt Kim op met haar band. De deelnemers aan de workshop verzorgen de backingvocals bij één nummer dat 's middags is ingestudeerd. De band: Tom Beek (tenorsax), Erwin Hoorweg (piano), Martin Verdonk (percussie), Michel van Schie (bas) en Lean Robbemont (drums).

## Woensdag 4 november

In de Unie in de serie Jazz -> Talk & Play: **James Carter** solo. Koen Schouten van de Volkskrant zal het interview verzorgen. Carter zal solo spelen én met een aantal leden van de band De Nazaten, waarmee hij in Nederland zal gaan toeren.

## Woensdag 4 november

**Cry Baby** speelt in het Doelencafé. Dit is het populaire groepje van saxofonist Dick de Graaf, met de ijzersterke Jerome Hol op gitaar. Verder: Harry Emery (bas) en Erik Kooger (drums). De concerten in dit café zijn overigens gratis.

## Woensdag 11 november

Dit keer treedt het **Harmen Fraanje Trio** op in het Doelencafé. Met Harmen Fraanje (piano), Clemens van der Feen (bas) en Flin van Hemmen (drums).

## Donderdag 12 november

In het kader van Latin Spring, speelt in het WMCD (010-2444500) het **Marc Bischoff Trio** - Later is Too Late. Latin is de pianist niet vreemd. Hij speelde namelijk ook al in De Cubop City Bigband, Rumbatá, Nueva Manteca, en zit momenteel in de band van Izaline Callister.

## Vrijdag 13 november

De legendarische altsaxofonist **David Sanborn** speelt in het WATT theater (010-2179199). En met wie speelde hij eigenlijk niet? Zijn herkenbare fusiongeluid zorgde al voor heel wat Grammy's. Het concert is in de grote zaal.

## Vrijdag 13 november

Weer een kans om **James Carter** te zien. Dit keer in De Doelen (010-2171717) met De Nazaten - Skratyology: When Jazz meets Kaseko. De titel zegt al genoeg. Deze avond wordt een samensmelting van Amerikaanse jazz, Afro-Surinaamse kaseko. Als je het niet gelooft, luister dan naar de cd Skratyology!

## Zaterdag 14 november

Er zijn niet veel concerten deze maand in Lantaren/Venster. Er is een nieuwe veelbelovende programmeur aangetrokken. De resultaten daarvan zien we in 2010. Maar de 14<sup>e</sup> speelt het **Abdullah Ibrahim Trio**. Zijn laatste cd Senzo was een wonder-schone. Hij wordt wel de godfather van de Zuid-Afrikaanse jazz genoemd. In het trio: Belden Bullock (bas) en George Gray (drums). Voor een concert van zo'n grote naam is reserveren aanbevolen.

## Donderdag 26 november

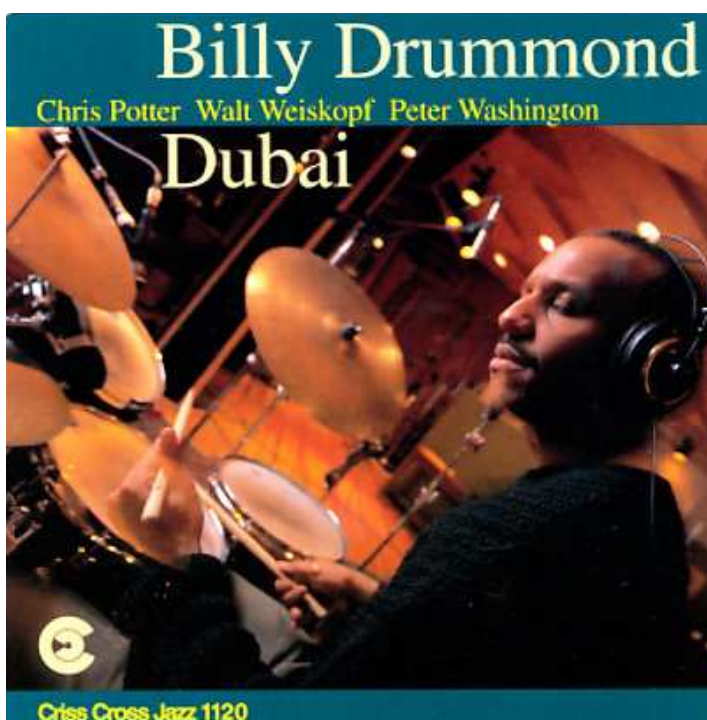
Weer **Harmen Fraanje**, maar nu in De Doelen (010-2171717) met zijn Quartet. Let vooral op de geweldige gitarist Nelson Veras! Verder: Thomas Morgan (bas) en Martijn Vink (drums).

## NEW YORK CALLING

### POINT MAN BILLY DRUMMOND

#### DOOR PAUL BLAIR

You've probably witnessed it many times already. Arriving at a gig, the drummer strides onto the bandstand, sits behind his or her kit and then begins a series of minute but crucial adjustments. Removes cymbals from a large leather envelope and slides them onto their holders. Fiddles with the relative locations of snare and tom-toms. Gives the bass drum pedal several trial kicks. Works for a few seconds with a tuning key. Repositions the stool just so. And then, apparently satisfied, joins band-mates gathered somewhere near the bar.



De cd 'Dubai' van Billy Drummond op Criss Cross Jazz.

Percussionist Billy Drummond has made that important little detour on thousands of evenings over the years. "Most New York clubs now have drumsets of their own," he says, "and most of those are fairly decent. Ideally, I'd always work with my own set. But the wear and tear of lugging them around town has really gotten to me over the years. So now I just bring in my cymbals and maybe my snare drum. Whenever I travel to Europe, I take just sticks and cymbals, which are a crucial part of any drummer's sound. When I was a younger man, I used to tote my cymbal bag into the plane's cabin on my shoulder. But now I simply check 'em. I've learned that the airports where they're most likely to be misplaced along the way are Milan and Charles De Gaulle. Usually, you're reunited with them sooner or later. But Al Foster lost his favourite cymbal once for about four *months* until it was mysteriously returned to him."

It was Foster who convinced Drummond to move from his tide-water Virginia home to New York in 1986. After his arrival, Drummond quickly settled into the local scene and soon began receiving calls from prominent bandleaders eager to utilize his talents. That list includes Horace Silver, Joe Henderson,



Paul Blair is a tourguide who leads jazz-focused walking tours in Manhattan and Brooklyn, New York. For details, visit his website: <http://www.SwingStreets.com>.



ingezonden mededeling

# JAZZ IMPULS

## dubbelconcerten

Voor de pauze:-1 / Na de pauze:-2

1. Bert van den Brink met Maria Markesini
2. Maria Markesini met Bert van den Brink

15-11-09 - Beauforthuis - Austerlitz  
28-11-09 - Schouburg Lochem  
03-12-09 - Stadsgehoorzaal Leiden

1. Trio Johnny & Mozes Rosenberg
2. Rob van Bavel met Johnny Rosenberg

06-11-09 - Brabant House (Scala) - Helmond  
21-11-09 - Goudse Schouburg - Gouda  
27-11-09 - Theater Het Klooster - Woerden  
11-12-09 - Theater 't Mozaïek - Wijchen

1. Carlo de Wijs met KeyJay@LAB
2. KeyJay@LAB & World Voices en Do

26-11-09 - Schouburg De Meerse - Hoofddorp

1. Piet Noordijk & Peter Beets
2. The Beets Brothers met Piet Noordijk

20-11-09 - Theater aan de Parade - Den Bosch  
06-12-09 - De Harmonie - Leeuwarden  
10-12-09 - Brabant House (Scala) - Helmond  
11-12-09 - De Doelen - Rotterdam

### Ernst Glerum Omnibus

28-10-09 - Stadsschouburg - Enschede  
30-10-09 - Paradox - Tilburg  
31-10-09 - USVA - Groningen

### Lydia van Dam Kwartet

11-12-09 - De Kleine Komedie - Amsterdam

1. 4BEAT6
2. Ken Ard met 4BEAT6

29-10-09 - Chassé Theater - Breda

### 1. Kikker heeft de Blues

28-10-09 - Lux - Nijmegen  
01-11-09 - Theater de Kolk - Assen  
29-11-09 - Muziekwartier Enschede  
12-12-09 - Concertgebouw - Amsterdam  
13-12-09 - Concertgebouw - Amsterdam n)

1. Fay Lovsky & Eric Vloeimans
2. Eric Vloeimans Gatecrash

08-12-09 - Cultuurcentrum Griffioen - Amstelveen  
09-12-09 - Theater aan de Slinger - Houten  
11-12-09 - De Kleine Komedie - Amsterdam  
(alleen programma van voor de pauze)  
12-12-09 - Stadsgehoorzaal Kampen  
13-12-09 - Stadsschouburg Enschede  
16-12-09 - Deventer Schouburg

[www.jazzimpuls.nl](http://www.jazzimpuls.nl)

## VERVOLG NEW YORK CALLING

Charles Tolliver, James Moody, J.J. Johnson, Sonny Rollins, Bobby Hutcherson, Freddie Hubbard, Hank Jones, Lee Konitz, Buster Williams and a host of others. Along the way, he formed several fruitful musical relationships that persist to this day – for instance, with pianists Steve Kuhn and Larry Willis, trumpeter Eddie Henderson, saxophonist Javon Jackson and vocalist Sheila Jordan. He also took part in a 1989 recording by Out Of The Blue, a supergroup established by Blue Note Records to enhance the reputations of promising younger musicians.

These days, Drummond teaches percussion at both Juilliard and NYU. "It's time-consuming," he notes, "but very rewarding. It's really nice to have relative youngsters absorb a bit of what you're showing them and then turn it into a musical product. One of my former students, Marion Felder, is now part of the Basie band. Another, Ulysses Owens, has backed both Mulgrew Miller and Kurt Elling. It's tough to balance teaching responsibilities with my touring schedule and my playing-around-town schedule, though. Then there's another big commitment, parenting. I have a son to take care of, too."

Drummond guesses that he's now been heard on at least 200 recordings – but nearly all issued on other leaders' names. The covers of only a few have rendered his name in the largest type. Three done for the Criss Cross label in the mid-90s ('Native Colors', 'Gift' and 'Dubai') still sound particularly fresh. Nowadays, he often heads up a trio called Freedom Of Ideas that includes guitarist Tom Guarna.

Drummond's September concluded with two nights at Birdland with Joe Lovano's group for a Coltrane tribute. His October begins with two nights at Cornelia Street Café with saxist Tony Malaby. Next, he brings a new quartet with saxophonist Tim Ries, pianist Xavier Davis and bassist Francois Moutin into Smalls for two evenings.

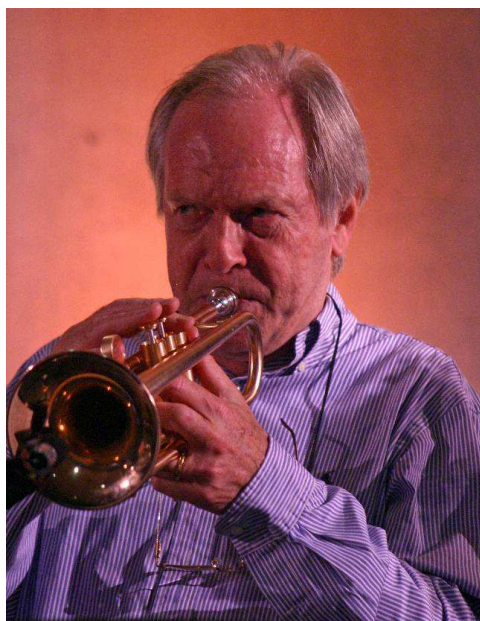
"We're four guys who've never before played as a unit. But I admire each of them as individuals and have worked with each in other contexts. Everyone's super-strong and pretty much egoless in terms of being supportive of one another. Lots of times, someone puts together X, Y and Z with absolutely no preparation, confident that it's going to work musically. Sometime it does, sometimes not. But I don't think I'm taking any chances. Naturally, we'll have at least a couple of sessions together beforehand, playing some familiar material plus a few originals that the guys bring in."

For nearly two weeks in the middle of this month, Drummond played with the Norrbetten Big Band, currently under the leadership of trumpeter Tim Hagens, at a series of concerts across Sweden. "Gee, I've known Tim for about twenty years," recalls Drummond. "Recently, I ran into him in the transit lounge in some airport somewhere and the idea of bringing Carla Bley, Steve Swallow and me to play with Norrbetten came up. So that's what's happening. We'll be playing Carla's arrangements." At the end of October, briefly back in New York again, Drummond will contribute to the interplay of alto saxophonist Jim Snidero's quartet for a pair of nights at Kitano. Then during November, he'll spend more time in a dozen European nations nudging and propelling Bley's arrangements as a member of her Lost Chords ensemble.

**Billy Drummond's group appeared at Smalls on October 9-10.**

## ACHTERGROND

### FREE JAZZ IN GENT IN DE JAREN ZESTIG (3)



Auteur/trompettist Patrick De Groot. De Groot was onder meer lid van het Paul Van Gysegem Sextet en stond in de jaren zestig aan de wieg van de Avant-Garde Jazzfestivals in Gent. (Foto: K. Basyn)

In de stad Gent vond de free jazz in de jaren zestig een warm onthaal. Niet minder dan vijf free jazz-festivals vonden er plaats, waarop de bekendste muzikanten optraden voor duizenden jazzliefhebbers. Over deze periode in de Belgische jazzgeschiedenis is volgens Patrick De Groot veel te weinig geschreven. De auteur, zelf trompettist en indertijd ter plekke, dook daarom de archieven in en doet in drie afleveringen verslag van zijn bevindingen. De afleveringen 1 en 2 zijn te vinden in respectievelijk JazzFlits 124 en 125. In deze derde en laatste aflevering komen onder meer de avant-garde jazzfestivals in de Gentse Gravensteen aan de orde. De Groot sluit zijn relaas af met een lijst van in zijn ogen interessante Europese free jazz-albums.

#### Avant-Garde Jazzfestivals in het Gravensteen

Gestimuleerd door de successen van de Univ+Alfa Jazzclub werd in het jaar 1969 door onder anderen Paul Van Gysegem, de auteur van dit document en enkele enthousiastelingen (onder wie Gilbert De Groeve, Pierre-Martin Neirinckx, Richard Lacquet en Fred Vandaele) besloten om een eerste Avant-Garde Jazzfestival in te richten in het Gravensteen te Gent. Op dit festival speelden doelbewust alleen Belgische muzikanten. "Een soort muzikaal colloquium met Belgische jazzmusici in de frontlijn", stond er in de inleiding van het programmaboek (1). Het festival was ook bedoeld als reactie op de geringe aandacht voor de jazzmuziek op radio en televisie in het algemeen en onze - trouwens sterk onderbetaalde - Belgische musici in het bijzonder. Zowel het aantal bezoekers aan als de belangstelling voor het festival waren groter dan verwacht. Vandaar dat er meerdere edities volgden. Het ondertussen ook internationaal bekende festival (2, 3, 4, 5) werd tussen 1969 en 1973 viermaal georganiseerd in het Gentse Gravenkasteel en eenmaal in de Sint Pietersabdij. In de abdij wel met een andere organisatieploeg. Honderden Belgische en internationaal bekende free jazz-musici speelden in Gent voor duizenden jazzliefhebbers. Musici als drummer Sunny Murray, bassist Malachi Favors, trompettist Ambrose Jackson, trompettist Mongezi Fezza, gitarist Jan Garbarek, saxofonist John Surman, bassist Dave Holland, trompettist/trombonist Clifford Thornton, saxofonist Evan Parker, saxofonist Frank Wright, pianist Misha Mengelberg, drummer Steve Mc Call, saxofonist Steve Potts en saxofonist Steve Lacy waren van de partij. Ook de Senegalese drummer Tidiane Fall en de Brotherhood of Breath Big Band van de Zuid-Afrikaanse Chris McGregor wisten de weg naar Gent te vinden.

Van het succes van de Avant-Garde Jazzfestivals in het Gravensteen getuigt onder meer het volgende citaat van P.M. Neirinckx in de introductie van het Programmaboek van het derde festival in 1971 (6): "Wat stellen we vast na afloop van het vorige festival, anno 1970? Dat de belangstelling voortdurend toeneemt, dat de samen- en medewerking met zowel officiële (wij denken vooral aan de BRT) als private instanties groeit, dat steeds meer nieuwe ensembles een plaats gaan innemen, naast de reeds bestaande, dynamisch evoluerende groepen. Kortom: dat er dus toch een en ander gebeurt op het gebied van de avant-garde jazz."



#### Voetnoten

(1) Avant-garde jazz in België – Univ en Alfa Jazzclub – programmaboek Gravensteen Avant-Garde Jazzfestival - Gent – 1969

(2) Jazz Magazine – N° 184 – dec 1970

(3) Jazz Magazine – N° 195 – dec 1971

(4) Jazz Hot N° 278 – dec 1971

(5) Jazzwereld – N° 36 – nov-dec 1971

(6) Derde Internationaal Avant-Garde Jazzfestival – Univ en Alfa Jazzclub – programmaboek – Gravensteen - Gent – 1971

## VERVOLG FREE JAZZ IN GENT

Verder waren er de reacties van de free jazz-muzikanten zelf en van jazzcritici in de pers.

Enkele citaten:

"Bien que le free jazz ne soit plus considéré comme une musique 'maudite', les organisateurs de ce deuxième festival de Jazz d'avant-garde ne prévoyaient sans doute pas un tel succès. Pendant plus de treize heures, plusieurs milliers de spectateurs et quelque soixante-dix musiciens ont troublé le recueillement dominical du Château Gravensteen et fait trembler ses murs historiques. (...) Tout avait été préparé avec soin: exposition de photographies, ventes de magazines et de livres, d'affiches..."

**Gérard Rouy in Jazz Magazine**

(over het tweede Avant-Garde Jazzfestival in 1970)



Nolle Neels (ts), Paul Van Gysegem (b) en Steve Potts (ss) in 1972 tijdens een televisieregistratie in Galerij Elias in Wieze. (Foto: Marc Van Gysegem)

"L'importance de ce festival a été soulignée et de la part du public (de par sa présence nombreuse et par son niveau d'engagement) et de la part des musiciens. On ne connaît nulle part un festival pareil où l'on joue uniquement du jazz pur et où l'on ne tend pas d'engager des groupes commerciaux, tels que des ensembles de pop music. C'était aussi l'avis de Gunter Hampel qui a déclaré de ne jamais avoir vécu une telle expérience auparavant...". **P.M. Neirinckx in Jazz Hot**

(over het tweede Avant-Garde Jazzfestival in 1970)

"Het laatste weekeinde van oktober is er eentje geworden dat de Belgische jazzliefhebbers zich nog lang zullen (moeten) heugen. In het Paleis van Schone Kunsten te Brussel speelden vrijdag 29 oktober Ornette Coleman, zaterdag Phil Woods en Garry Burton, zondag Dizzy, Monk en Blakey, maandag Duke en dinsdag Miles. Bovendien begonnen in de studio van datzelfde Paleis van Schone Kunsten een reeks concerten ingericht door de BRT, gewijd aan de Belgische free jazz met op de eerste plaats Fred Van Hove. Diezelfde BRT ten slotte richtte zaterdag en zondag van datzelfde weekeinde, samen met de Gentse Univ+Alfa Jazzclub een twee dagen durend free-feest in, traditiegetrouw in de grote zaal van het middeleeuwse Gravensteen. Voor dat cadeau kan Univ-Alfa en al de rest niet genoeg bedankt worden". **Edmond Devoghelaere in Jazzwereld**

(over het derde Avant-Garde Jazzfestival in 1971)



## VERVOLG FREE JAZZ IN GENT



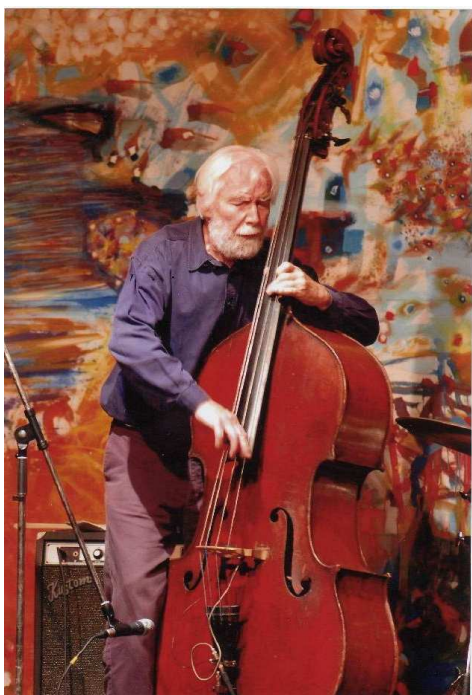
De trompettisten Patrick De Groot (links) en Ambrose Jackson in 1972 tijdens een televisieregistratie in Galerij Elias in Wieze. (Foto: Marc Van Gysegem)

### Gastmuzikanten uit andere steden

Begin jaren zestig werd er in België heel wat experimentele jazz gespeeld in clubs zoals de Antwerpse Mok, de Muze en de Gard Sivik, maar ook in het Brusselse Theatre 140 en het Luikse Jazz Café. Vanaf 1965 werd Gent gedurende een aantal jaren meer en meer een kristallisatiepunt van het free jazz-gebeuren in België en voor een stuk zelfs in Europa. Jazzfestivals uit die tijd, zoals dat van Moers in Duitsland, vonden er hun inspiratie. Talloze toonaangevende Belgische jazzmuzikanten van buiten het Gentse maakten in Gent hun opwachting tijdens free jazz-concerten en -festivals. Een beperkte greep uit de meest bekendsten: Fred Van Hove (piano), Butch Peleman (drums), André Goudbeek (alt sax, basklarinet), Ronnie Dusoier (slagwerk), Jan Van de Ven (drums), Paul Lovens (slagwerk), Mike Zinzen (tenorsax), Cel Overberghe (altsax), Richard Rousselet (trompet), Johan Joris (trompet), Nolle Neels (tenorsax), Jean Van den Plas (viool, cello), Babs Robert (saxen), Jacques (altsax) en Micheline (slagwerk) Pelzer, Paul Dubois (bas), Robert Pernet (slagwerk), Johnny Peret (vibrafoon, percussie), John Van Rijmenant (tenorsax), Ronald Lecourt (vibrafoon), Johnny Brouwers (piano), Klemens Kennis (altsax), Edmond Van Lierde (saxen), Edwin Serneels (altsax), Nicole Van der Plas (piano), Felix Simptaine (drums), Freddy Deronde (bas) en Ivo Van der Borgh (percussie). In die tijd zochten een aantal jazzmuzikanten hun weg in een landschap waar de moderne tonale jazzmuziek vaak de wegen van de free jazz kruiste. In bovenstaande lijst vinden we musici die uit de hardbop kwamen en die het experiment van de free jazz voor een stuk – soms tijdens een beperkte periode – mee wilden beleven. We denken aan Jacques Pelzer, Robert Pernet, Paul Dubois, Richard Rousselet en Félix Simptaine. Anderen zijn met free jazz doorgedaan zoals Fred Van Hove, Cel Overberghe, Paul Van Gysegem en André Goudbeek.

De thematiek tonale/atonale jazz deed in die beginjaren zestig – en zelfs nu nog – heel wat verhitte discussies oplaaien tussen voor- en tegenstanders. Sommigen zagen de free jazz als een evolutie vanuit de tonale jazz waarbij men eerst deze laatste





Bassist Paul Van Gysegem anno nu.  
(Foto: Firmin Demaitre)

## VERVOLG FREE JAZZ IN GENT

volledig diende te beheersen alvorens naar een meer geëvolueerde vorm te kunnen overgaan. Anderen zagen de free jazz als een vorm van vrije expressie zonder daarbij nood te hebben aan de tonale jazz als fundament. Een beetje te vergelijken met de discussie rond de New Orleans- en bebop-evolutie: je diende niet noodzakelijk jaren New Orleans- of dixieland-jazz gespeeld te hebben voordat je bebop kon gaan spelen. Voor bepaalde jazzmusici was dit geen thema, voor anderen was het de kern van heel wat emotionele ontladingen. Vandaag de dag worstelt de jonge generatie muzikanten hier niet meer zo mee: technisch goed geschoold staan velen open voor elke muziekvorm die vaak de contouren van de jazzmuziek overschrijdt en zich beweegt in het rijke gebied van de wereldmuziek.

In 1972 werd door Fred Van Hove, Cel Overberghe en André Goudbeek in Antwerpen de Werkgroep Improviserende Muzikanten (WIM) opgericht als een reactie op de financiële discriminatie tussen Belgische en Amerikaanse musici die in België als gastmusici kwamen spelen. Om die reden waren er zelfs enkele Belgische avant-garde-muzikanten die op het Antwerpse Mid delheim Jazzfestival weigerden te spelen. Daaruit resulteerde een eerste Antwerps free jazz-festival dat georganiseerd werd in de Muze in Antwerpen. De WIM zou in de daaropvolgende jaren nog heel wat interessante activiteiten organiseren in het gebied van de avant-garde-jazz, waardoor er naast het gebeuren in Gent een nieuw kristallisatiepunt met betrekking tot free jazz ontstond.

### Weinig erkenning voor free jazz-pioniers

Rond 1965 waren er in België veel vooroordelen tegenover de free jazz. Er was sprake van discriminatie en het niet ernstig nemen van geëngageerde muzikanten. Een aantal free jazzmuzikanten leefden als desperado's tussen de witte muurtjes van het officiële 'establishment' (1). Maar ook nu, meer dan veertig jaar later, erkennen veel hedendaagse jazzcritici en zeer gerenommeerde muzikanten uit de 21<sup>ste</sup> eeuw zelfs de pionierspanningen van vrije improvisatoren niet of met moeite. Zij blijven hen theoretiseren, weg van de 'klassieke' jazzcanon. Dit overtreft persoonlijke smaak.

Als conclusie citeer ik Paul Van Gysegem uit 1969 (1): "Meer dan eens vertelt men mij vertrouwelijk dat er veel afval zit tussen de avant-garde-jazz van dit ogenblik. Wat kan ik meer zeggen dan dat er inderdaad maar één Bach was, maar één Rembrandt, maar één Picasso en maar één Strawinsky, maar één Armstrong en maar één Charlie Parker of Cecil Taylor. Toen men Calder vroeg naar de stand van zaken in de beeldhouwkunst antwoordde hij laconiek 'one Moore more' en ik eindig met 'one Taylor more'.

### Patrick De Grootte

Auteur [Patrick De Grootte](#) speelde van 1967 tot 1972 op trompet en bugel in avant-garde-groepen van bassist Paul Van Gysegem, met onder anderen Cel Overberghe (altsax), Ronald Lecourt (vibr), Nolle Neels (tenorsax), Pierre Courbois (slagwerk) en Jasper van 't Hof (piano). Hij maakte opnames voor radio en televisie met Belgische en internationaal bekende musici als saxofonist Steve Potts, trompettist Ambrose Jackson en pianist Fred Van Hove. De Grootte is in die periode ook medeorganisator van veel jazzconcerten in het Gentse en van de Avant-Garde Festivals in het Gravensteen in het kader van de Univ+Alfa Jazzclub. Tussen 1972 en 2005 hield hij zich om beroepsredenen nauwelijks met jazz bezig. Sinds 2006 is hij terug op de jazzscene.



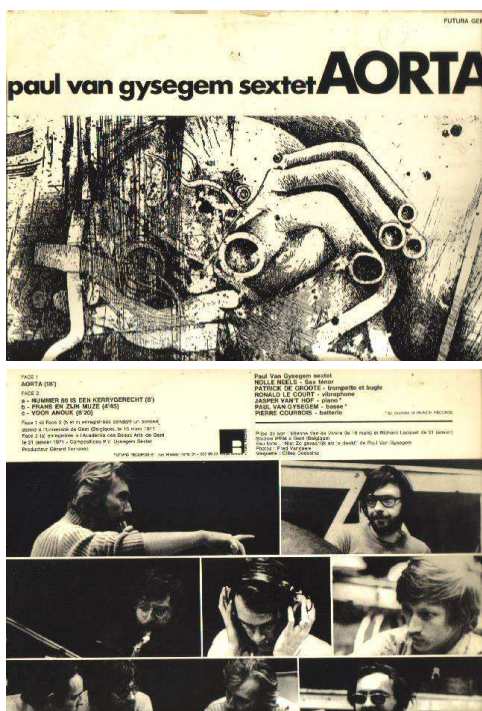
### Voetnoot

(1) Avant-garde jazz in België – Univ en Alfa Jazzclub – programmaboek Gravensteen Avant-Garde Jazzfestival - Gent – 1969

## BIJLAGE FREE JAZZ IN GENT

### MARKANTE EUROPESE OPNAMEN

De keus van Patrick De Groot



De hoes van de langspeelplaat 'Aorta' (1971). Op dit album van het Paul van Gysegem Sextet is Patrick De Groot als trompettist te horen. Andere leden van het sextet waren drummer Pierre Courbois en toetsenist Jasper van 't Hof.

#### Gunther Hampel

Music from Europe (ESP - 1966),  
The 8th of July 1969 (Birth - 1969)

#### Misha Mengelberg Quartet

At Newport Jazz Festival (Dutch Artone - 1966)

#### Peter Brötzman, Willem Breuker, Fred Van Hove e.a.

Machine Gun (FMP - 1968)

#### Spontaneous Music Ensemble

Withdrawal (Emanem - 1966-67),

The Source (Emanem - 1970)

#### Globe Unity Orchestra

Globe Unity (FMP - 1967-1970)

#### Paul Rutherford

Iskra (Emanem - 1970)

#### Enrico Rava

The Forest and the Zoo (ESP - 1967)

#### John McLaughlin

Extrapollation (Polydor - 1969)

#### John Surman

Way back When (ECM - 1969)

#### Albert Mangelsdorf

ZoKoMa (1968)

#### Fred Van Hove Septet

Requiem for Che Guevarra, Malcolm X, Martin Luther King,  
John F. and Robert Kennedy (1968)

#### Peter Brötzman, Derek Bailey, Fred Van Hove e.a.

Nipples (Atavistic - 1969)

#### John Surman, Barre Phillips, Stu Martin

The Trio (ECM - 1970)

#### François Tusques

Piano dazibao (Futura Records - 1970)

#### Paul Van Gysegem Sextet (zie afbeelding)

Aorta (Futura Records - 1971)

## VOOR U GELEZEN IN JAZZMOZAIEK

### 'TALENT IS NOG MAAR EEN EERSTE STAP'

"Als je als groep uit het niets komt en daar verlegen staat te spelen, als aan de grond genageld, helemaal niets aankondigt en ook niet wordt aangekondigd, dan kan dat niet. De leden van de groep voorstellen, zegen welk stuk ze spelen; het kost een kleine moeite om dat aan het publiek mee te delen. Ook vind ik het niet kunnen dat ze er slordig gekleed bij lopen. Is het te veel gevraagd om netjes voor te komen? In Nederland zie je vaak een zwart pak en wit hemd. Ook Amerikaanse artiesten lopen er keurig bij. Dat verhoogt toch de status."

"Ik vind dat publieksvriendelijk zijn op de eerste plaats komt. In de jazzwereld is een deel van het publiek ook nog altijd overwegend boven de veertig. Die willen op hun manier benaderd worden."

"Je moet je toch openstellen. Alleen maar een tunnelvisie ontwikkelen, zo van dit is mijn muziek en mijn wereld, ik improviseer en geef titels aan mijn stukken die niets vertellen over de inhoud ervan, dan ben je toch niet goed bezig."

**Pianist Jack van Poll in het herfstnummer van het Vlaamse jazzmagazine Jazzmozaiek (<http://www.jazzmozaiek.be>).**

# JAZZMASTERS

NOG MEER LEZEN OVER JAZZ?  
KLIK DAN OP:

<http://www.jazzmasters.nl>